

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ І ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА, СХІДНОЇ ФІЛОЛОГІЇ І ПЕРЕКЛАДУ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції

**МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА
В МУЛЬТИКУЛЬТУРНОМУ ДИСКУРСІ
(ДО 80-РІЧЧЯ ВАСИЛЯ ГОЛОБОРОДЬКА)**

Полтава–2025

Бондарчук Ю. А. – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Шпетна С. А. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов за професійним спрямуванням ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Редакційна колегія:

Дмитренко В. І., доктор філологічних наук, професор, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Крижановська О. О., доктор філологічних наук, професор, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Юган Н. Л., доктор філологічних наук, професор, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Кубрак С. В., кандидат педагогічних наук, доцент, Поліський національний університет;

Ситняківська С. М., доктор педагогічних наук, професор, Поліський національний університет

Мова та література в мультикультурному дискурсі: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (до 80-річчя Василя Голобородька) / за заг. ред. В. Дмитренко, О. Крижановської, Н. Юган. Полтава: ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2025. 390 с.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» від 23.12.2025 (протокол № 6).

РОЗДІЛ 1

Багатоголосся природи: міждисциплінарний діалог у сучасних екокритичних студіях

БОНДАРЕНКО В. ЕКОЛІНГВІСТИКА ЯК ОДИН ІЗ СУЧАСНИХ ВЕКТОРІВ НАУКОВИХ ПОШУК	11
VALENTE K. THE ANTINOMY OF THE NATURAL AND THE ARTIFICIAL IN J. ORWELL'S SATIRICAL ALLEGORICAL NOVELLA "ANIMAL FARM"	15
ГОРБАТЮК Л. ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ ЯК ПОШИРЕНИЙ ВИД УСНОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ).....	19
DEMCHENKO N. SOME ASPECTS OF TRANSLATION TECHNIQUES IN TRAINING STUDENTS INFORMATIVE TYPE TEXTS (BASED ON BIOLOGICAL TEXTS).....	23
ДМИТРІВ У. МЕТАФОРА ЯК ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА У РОМАНІ ЕРІКА МАРІЇ РЕМАРКА «НА ЗАХІДНОМУ ФРОНТІ БЕЗ ЗМІН»..	27
KIPER P. THE IMPACT OF CLIMATE CHANGE ON LANDSCAPE DESIGN.	32
КАРПАК В. СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ АМЕРИКАНСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ ТА ЇХНЯ КЛАСИФІКАЦІЯ	36
ЛЄСНІКОВА А. ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДРАМАТИЗАЦІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ДРАМАТИЧНИХ ТВОРІВ У СТАРШІЙ ШКОЛІ	40
МАЛАХОВА Ю. 15 КАМІНЬ САДУ РЬОАНДЗІ ЯК ЕЛЕМЕНТ СВІТОСПРИЙНЯТТЯ ЯПОНЦІВ	44
НАЗАРЕНКО А. ФРАЗЕОЛОГІЗМИ ТА ЇХНЯ КЛАСИФІКАЦІЯ	47
НЕДОГИБЧЕНКО С. ФЛОРАЛІСТИЧНА СИМВОЛІКА В ЛІТЕРАТУРІ: ПЕРЕКЛАД ТА ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ	51
НЕКРУТ В. ЕКОТЕРМІНОЛОГІЯ У РІЗНИХ МОВАХ: ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТА МІЖКУЛЬТУРНІ РОЗБІЖНОСТІ	55
НІЖНІЧЕНКО В. ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ WORDWALL ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	58

ПЕРЕРВА А. РОЛЬ МІКРОВІДЕОМАТЕРІАЛІВ У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ.....	63
SAVCHENKO O. THE ROLE OF UKRAINIAN IT SECTOR IN ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY	66
СИТНЯКІВСЬКА С., КЛИМОВА К. ПРИРОДА І ЛЮДИНА У ТВОРАХ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ.....	69
СУШИЦЬКА С. ПАНДЕМІЯ, ВИБУХ, БОРОТЬБА ЗА РЕСУРСИ: ЕКОЛОГІЧНИЙ ДИСКУРС У РОМАНІ МАКСА КІДРУКА «КОЛОНІЯ. НОВІ ТЕМНІ ВІКИ».....	74
TYSHAKOVA L. STRUCTURAL AND SEMANTIC PECULIARITIES OF PHRASEOLOGICAL UNITS WITH THE COMPONENT “NATURE” AND METHODS OF THEIR TRANSLATION.....	78
ТРЕМБА С. ГЕНЕТИЧНИЙ КОНТРОЛЬ НАД ЖИТТЯМ У «КЛІМАТИЧНОМУ» РОМАНІ ПАОЛО БАЧИГАЛУПІ «МЕХАНІЧНА ДІВЧИНА»	83
ХРИСТЕНКО К. МОВА ПРИРОДИ: ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЛІНГВІСТИКИ ТА ПЕРЕКЛАДУ	87
YUHAN N. EWIGKEIT IM PANZER: DIE UNSTERBLICHE EXISTENZ DER SCHILDKRÖTE GEORGE UND DIE SPRACHLICHEN LABYRINTHE VON BONN PARK	91
YUNINA O. LINGUOECOLOGY: THE NATURE OF SPEECH AND THE SPEECH OF NATURE.....	97

РОЗДІЛ 2

Мова та література в мультикультурному дискурсі

(до 80-річчя Василя Голобородька)

БУЛДАКОВ М. ОБРАЗ РІДНОЇ ДОМІВКИ У ТВОРЧОСТІ ВАСИЛЯ ГОЛОБОРОДЬКА	100
БІЛОБРОВСЬКА К. МИСТЕЦТВО МИСЛИВСТВА В ХУДОЖНІЙ СИСТЕМІ ТВОРІВ Б. АНТОНЕНКА-ДАВИДОВИЧА	103
ВАСИЛІВ З. БІЛЬШЕ НІЖ ГРАМАТИКА: КРЕАТИВНІ МОВНІ ПРОСТОРИ В ЦИФРОВОМУ ВИКЛАДАННІ НІМЕЦЬКОЇ ЯК ІНОЗЕМНОЇ	109
ВЕРЕТЮК Т., ЧЕТВЕРИК В. ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА МОВНУ ІДЕНТИЧНІСТЬ	112
ГЛАДІЛІН С. КОНЦЕПТИ “НАРОД”, “НАЦІЯ” ТА «УКРАЇНСЬКІСТЬ» У ХУДОЖНЬОМУ СВІТІ БОРИСА АНТОНЕНКА-ДАВИДОВИЧА.....	117
ГЛУХОВЦЕВА І. ФРАЗЕОЛОГІЯ ЯК НОСІЙ ФОЛЬКЛОРНОЇ ПАМ’ЯТІ У ПОЕТИЧНОМУ МОВЛЕННІ ВАСИЛЯ ГОЛОБОРОДЬКА.....	120
ГРИНЬОВА С. АУТЕНТИЧНІСТЬ ЯК СТРАТЕГІЯ: ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЧЕРЕЗ РЕАЛЬНІ КОМУНІКАТИВНІ ПРАКТИКИ.....	125
ГРИЦАК Н. ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ (З ДОСВІДУ ВИКЛАДАННЯ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЧИТАННЯ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ І АРТЕРАПІЯ»)	127
ГРОМКО Т. РЕДАГУВАННЯ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ ЯК СКЛАДОВА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	131
ІВЧЕНКО К., ЧЕПЕЛЮК Н. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМ ПЕРЕКЛАДУ АЛЕГОРІЙ ТА САТИРИ.....	136
ІСАКОВА Є., ДВОРЯНЧИКОВА С. ДОСВІД УПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «АНГЛІЙСЬКА МОВА ПЕРЕКЛАД У ДІЛОВІЙ КОМУНІКАЦІЇ» В КИЇВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ	138

КАНИЩЕВА Ю. ОБРАЗ АВТОРКИ В РОМАНІ ГАННИ КРЕВСЬКОЇ «КУЛЬБАБОВА СТЕЖКА».....	144
КАРАКАШ А., МАЙСТРЕНКО Л. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СПЕЦІАЛІСТІВ	148
КОБИЛКО Н. ЩОДЕННИК В. ВАКУЛЕНКА-К. ЯК СВІДЧЕННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ	152
КУЧМА Н. ПОТЕНЦІАЛ МАСОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЧИТАЦЬКОЇ АВТОНОМІЇ СТУДЕНТІВ.....	156
ЛИТОВКА Т. МОДЕРНІЗАЦІЯ ТРАДИЦІЙНИХ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ РОБОТИ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРИ ЧЕРЕЗ ІНТЕГРАЦІЮ СМАРТТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС	160
МАЙСТРЕНКО Л. НОВІТНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.	163
МАКСИМЕНКО У., МАЙСТРЕНКО Л. СПІЛКУВАННЯ УСНОЮ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ОНЛАЙН У СУЧАСНИХ УМОВАХ	166
МАКСИМУК Р. ШЕКСПІРІВСЬКИЙ ГУМАНІЗМ ТА ЙОГО ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ	170
МИХАЙЛЮК А. ТРАНСФОРМАЦІЇ КАНОНУ BILDUNGS-РОМАНУ В АЗІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІЙ КВІР-ПРОЗІ ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ....	173
МОЛЧАНЕЦЬ Д. ЖІНОЧІ ВІЗІЇ СУЧАСНОГО НІМЕЦЬКОГО ТА УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ: ТІЛЕСНІСТЬ, ІДЕНТИЧНІСТЬ, ОПІР	177
МОЛЧАНЕЦЬ О. ЕКСПЕРИМЕНТИ В НІМЕЦЬКОМОВНІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ДРАМАТУРГІЇ: ПОСТДРАМАТИЧНІ ФОРМИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ	182
МОСЬПАН В., МІТІНА О. ВИХІД АНГЛОМОВНИХ ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ ЗА МЕЖІ ФАХОВОГО СЕРЕДОВИЩА.....	188
МУЗИЧУК Ю. РЕЦЕПЦІЯ ЄВАНГЕЛІЯ У ХУДОЖНЬОМУ СВІТІ ВАСИЛЯ ГОЛОБОРОДЬКА	192
НЕГОДЯЄВА С. ТВОРЧІСТЬ ВАСИЛЯ ГОЛОБОРОДЬКА НА	

ЛІТЕРАТУРНИЙ МАПІ ЛУГАНЩИНИ (НАРИС).....	195
ПАНЧУК Л. АГРЕСІЯ В ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ ЯК ПСИХОКУЛЬТУРНИЙ СИМПТОМ	200
ПЕРЕПАДЯ Д. СХІДНЕ МОВОЗНАВСТВО: КИТАЙ, КОРЕЯ, ЯПОНІЯ	206
ПЕРОВА С. СУЧАСНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ СИНХРОННОГО ПЕРЕКЛАДУ: ІННОВАЦІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЇ	210
ПОЗЮБАНОВ Я., ЧЕПЕЛЮК Н. НЕВЕЛИКИЙ ЕКСКУРС У СЛЕНГ (GENERATION Z VS. GENERATION ALPHA).....	213
РУМЯНЦЕВА О. ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ І ПЕРЕКЛАДУ НА ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЯХ	216
СИМОНЕНКО А. РИСИ СЮРРЕАЛІЗМУ В ПОЕЗІЇ ЕММИ АНДІЄВСЬКОЇ.....	220
СИПА М. ГУЦУЛЬСЬКИЙ ГОВІР РАХІВЩИНИ.....	225
СКВІРА Н. ПОЕТИКА Г.СКОВОРОДИ І М.ГОГОЛЯ: САКРАЛЬНИЙ ПРОСТІР	227
СКРЕБНЬОВА Ю. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ НАУКОВОЇ ФАНТАСТИКИ В ЛІТЕРАТУРІ.....	232
СНІГУРСЬКА А. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З УКРАЇНСЬКИМИ ТРАДИЦІЯМИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....	239
СОБЧУК О. ІСТОРИЧНИЙ ДЕТЕКТИВ У ДЗЕРКАЛІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ УКРАЇНСЬКОЇ ТА БРИТАНСЬКОЇ ТРАДИЦІЙ.....	242
СТЕЦЮК Ю., ГАЛИЦЬКА Р. ПРОФЕСІЙНИЙ ЕТИКЕТ У МОВЛЕННІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ.....	246
СУМИК М., ГАЛИЦЬКА Р. ВПЛИВ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМУНІКАЦІЇ НА КУЛЬТУРУ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ... 250	
ТЕРНІЄВСЬКА Є. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	255

ТКАЧЕНКО Є. КРЕАТИВНА ПОЕТИЧНА ДЕКЛАМАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРОВАНИХ МОВНИХ І МІЖКУЛЬТУРНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	258
ТКАЧЕНКО М. ПСИХОАНАЛІТИЧНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТРАВМИ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ПОСТДРАМАТУРГІЇ.....	262
УМАНСЬКА Т. НАРАТОЛОГІЧНІ СТУДІЇ В СУЧАСНОМУ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ.....	267
ФЕДОРНЯК А. ТЕМПОРАЛЬНО-ПРОСТОРОВІ МОДЕЛІ РІЗДВА В УКРАЇНСЬКІЙ ТА СВІТОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ.....	272
ФУЧЕДЖИ А. КУЛЬТУРНО-ЛІНГВІСТИЧНИЙ ПЕРЕКЛАД НОВОГО ЧАСУ: ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ	277
ХАРЬКОВСЬКИЙ В. ЕКЗИСТЕНЦІЙНІ МОТИВИ У ТВОРЧОСТІ ВАСИЛЯ ГОЛОБОРОДЬКА	281
ХОЖАЄНКО Ю. МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ.....	284
ЧАЙКА О. РОЛЬ ПАРНОЇ ТА ГРУПОВОЇ РОБОТИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	287
ЧЕПЕЛЮК Н., ЧУПРІКОВА Ю. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ОНІМІВ У СЕРІЇ КНИЖОК ДЖОАН РОУЛІНГ ПРО ГАРРІ ПОТТЕРА.....	291
ЧЕРНИШОВА Р., МАЙСТРЕНКО Л. ВПРОВАДЖЕННЯ НОВАТОРСЬКИХ МЕТОДИК ВИКЛАДАННЯ ЯК КАТАЛІЗАТОР ЕВОЛЮЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ	295
ШОВКОПЛЯС Ю. ВИНИКНЕННЯ ТА ВПЛИВ ФЕНОМЕНУ ХИБНИХ ДРУЗІВ ПЕРЕКЛАДАЧА ПРИ ПЕРЕКЛАДІ З ІСПАНСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ	299
BUSHKOVA V., KUPRIKOVA S. DIE AUSDRUCKSFÄHIGKEITEN DER DEUTSCHEN SPRACHE	304
VALENTE K. DISCURSIVE STRATEGIES WITHIN THE INTERNAL MULTICULTURALISM OF ORWELL'S NOVELLA “ANIMAL FARM”	308
VANENKOVA O. THE IMPACT OF BILINGUALISM ON THE DEVELOPMENT	

OF LANGUAGE AWARENESS AND THE FORMATION OF LANGUAGE CONCEPT	313
DMYTRENKO V., MIACH A. THE TRANSFORMATION OF BIBLICAL MOTIFS IN IVAN FRANKO'S POETIC LEGACY: A STUDY OF SECULARIZATION AND INTERPRETATION.....	316
LIMBORSKYI I. ETHNOCENTRISM AND POETIC THOUGHT: «THE WHITE MAN'S BURDEN» BY KIPLING	322
KANISHCHEVA Y. HANNA KREVSKA'S COLLECTION OF WORKS «PRYADYVO RODU» AS A HISTORICAL CANVAS	325
KHAIRULINA N. EUROPEAN CLIL EDUCATIONAL PRACTICES: CHALLENGES AND SUCCESSES OF IMPLEMENTATION	330
KHOLINA O. CONTEMPORARY INTERPRETATION OF IVAN NECHUI- LEVYTSKY'S NOVELLA «KAIDASHEVA SIMYA»: THE INTERMEDIAL ASPECT	334
KIRICHENKO O. THE SPECIFICS OF STUDYING VASYL HOLOBORODKO'S WORK IN PROFILE CLASSES: AN INTERPRETIVE ASPECT	337
KRYZHANOVSKA O. METAPHORICAL REPRESENTATION OF THE CONCEPT «LOVE» IN THE POETRY OF VASYLY GOLOBORODKO.....	340
KUCHERENKO A. THE THEME OF SPIRITUAL FREEDOM IN TARAS SHEVCHENKO'S CREATIVITY	345
KUCHERENKO N. THE THEME OF EMIGRATION IN VASYL STEFANYK'S NOVELLA «THE STONE CROSS».....	347
KOZLOV A. PHILOSOPHY OF EXISTENTIALISM IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY FICTION IN UKRAINE AND JAPAN: A COMPARATIVE ASPECT	350
POSTNA S. PANTELIYMON KULISH'S HISTORICAL NOVEL-CHRONICLE «CHORNA RADA».....	353
SHEVCHENKO K. PROBLEMS OF NATIONAL CONSCIOUSNESS AND BEING OF UKRAINIAN SOCIETY IN THE WORKS OF THE SIXTIES GENERATION	356

SYMONENKO A. CONTEMPORARY APPROACHES TO THE ANALYSIS OF FICTION IN UKRAINIAN LITERATURE LESSONS	358
YUHAN N. FRAGMENTS OF THE BODY ON THE RUINS OF EMPIRE: FEMALE REPRESENTATION OF WAR IN THE ENGLISH-LANGUAGE NOVELS OF UKRAINIAN WRITERS VICTORIA AMELINA AND MARIA REVA.....	363
YUNINA O. SHORTCUT TO UNDERSTANDING: LINGUISTIC INNOVATION IN ABBREVIATIONS AND ACRONYMS.....	371
ГЛУХОВЦЕВА К. ПОЕЗІЯ ВАСИЛЯ ГОЛОБОРОДЬКА ЯК КУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН	374
СТРИГУН В. ФЕНОМЕН КОМБАТАНТСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ	381
БРОВКО О., ШНІУКОВ І. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ СТУДІЇ ФРОНТИРУ: МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОЄКЦІЇ	386

Бровко Олена,
доктор філологічних наук, професор,
кафедра української літератури, компаративістики і грінченкознавства
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка,
<http://orcid.org/0000-0001-7519-4725>

Шнюков Ілля,
аспірант ОНП «Філологія» 1 року навчання
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ СТУДІЇ ФРОНТИРУ: МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОЄКЦІЇ

Творчі відкриття письменників перебувають у фундаменті багатьох художніх досягнень національних культур ХХ–ХХІ століть. Багатогранна літературна спадщина відрізняється національною виразністю та вписана в широкі національні історичні й культурні контексти народів. У цьому творчі досягнення можуть стати відправною точкою в осмисленні проблем етнічного характеру як у філософському, так і в мистецькому аспектах. В українському літературознавстві радянського періоду з причин ідеологічного характеру питання, пов'язані з національною специфікою літературно-художніх, публіцистичних текстів, залишалися на периферії дослідницьких інтересів. Ситуація почала змінюватися лише наприкінці 1990-х – на початку 2000-х років, коли стався справжній вибух інтересу до національної проблематики в дослідженнях із різних галузей знань: історії, політології, психології, культурології, журналістики, соціології, педагогіки. Виникла нагальна потреба у формуванні методологічних засад вивчення етнічних явищ, у тому числі й у літературознавстві, оскільки дослідження художніх текстів відкриває нові перспективи для розуміння складної взаємодії між особистим досвідом, культурою, і самоідентифікацією, формуючи нові наративи про формування, збереження, трансформацію і навіть втрату ідентичності. Розробка теоретико-методологічних підходів до аналізу цієї проблеми спирається на принципи

студій пам'яті, літературної антропології, постколоніалізму.

В осмисленні проблеми культурної ідентичності важливими залишаються дослідження Е. Д. Сміта «Національна ідентичність», Е. Саїда, зокрема його праця «Орієнталізм», в якій автор аналізує, як західна культура формувала уявлення про Схід, що вплинуло на ідентичність обох культур; Г. Мехта, автора концепції «глобальної ідентичності», в якій обговорюється, як глобалізація впливає на культурні ідентичності; Г. Розенгарт, роботи якої зосереджені на темі транснаціональної ідентичності та культурної пам'яті, особливо в контексті міграційних процесів; С. Холла, який у праці «Культурна ідентичність та культурна різноманітність» розглядає, як ідентичність формується через культурні процеси та політику. Актуальними є висновки Б. Андерсона, Е. Ренана, Х. К. Бхабхи про постколоніальний контекст формування ідентичностей; З. Баумана щодо різних типів переміщених осіб, диференціації паломників, фланерів, вигнанців, туристів та ін. До теми міграційного дискурсу художньої літератури зверталися О. Астаф'єв, В. Мацько, В. Просалова, І. Руснак, О. Бровко, В. Кузь, І. Жодані, Т. Шестопалова та інші дослідники. Важливими для формування методології дослідження проблеми ідентичності є компаративні студії (Д. Наливайко, О. Пронкевич, О. Гальчук, Ю. Ковбасенко, А. Тищенко), розвідки з питань художньої експлікації травматичного досвіду в сучасній українській літературі (О. Бондарева, С. Жигун, О. Романенко, О. Пухонська).

Звернімося до дефініції цього поняття в «Енциклопедії історії України»: «Фронтір (від англ. frontier – «кордон», «прикордонна смуга»; Великий кордон) – широка смуга незалюднених земель, яку тривалий час не в змозі поставити під свій надійний контроль жодне із суспільств, розташованих по обидва її боки. Питомими ознаками фронтиру є, по-перше, наявність об'ємного обширу вільних, слабо контрольованих будь-ким земель, не поглинутих жодним суспільним утворенням, по-друге, можливість проникнення сюди рухливого населення з обох боків, по-третє, комплекс різносуб'єктних і різнохарактерних стосунків, зав'язаних на проблемі фронтиру» [1]. За

традицією, дослідники послуговуються цим поняттям, аналізуючи факти американської історії і культури, оскільки теоретичну модель історичного і правового дослідження фронітру запропонував американський вчений Ф.Дж. Тернер [6]. Зокрема, Н. Криницька розкрила специфіку міфології фронітру в сучасній американській науковій фантастиці на прикладі літератури та кіномистецтва [3].

Українська історики звертають увагу на національний контексти концепції фронітру [2]. І. Чорновіл дослідив поняття «фронтир» у різних культурних і історичних контекстах, зосереджуючись на порівняльному аналізі [5].

І. Кропивко, досліджуючи соціокультурні чинники художньої тенденції постмодернізму, запропонувала таке визначення: «Фронтир – межа як динамічний простір між тим, що вже завершене й існує у вигляді уламків минулого, і тим, що ще не виявлене, перебуває в потенційному, зародковому стані. Фронтир означає і внутрішній стан постмодерної людини, і стан зовнішнього щодо не і світу, який вона інтеріоризує у своєму сприйнятті» [4, с. 58].

На нашу думку, компаративний аналіз, що фокусуватиметься на виявленні спільних і відмінних поетологічних рис у художньому відтворенні ідентичностей персонажів, типології образів переміщених осіб, концептуалізації відчуття втрати художніх текстах, дозволить виявити культурні паралелі, контрасти і своєрідність у різних національних літературах. Перетин проблемних полів літературознавства й інших гуманітарних і природничо-наукових дисциплін, які вивчають соціокультурні й антропологічні аспекти буття, актуалізував залучення теорії фронтирів для аналізу проблем художнього моделювання ідентичностей персонажів як чинників поетики фронітру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Брехуненко В.А. Фронтир // Енциклопедія історії України: Т. 10: Т-Я / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ: В-во «Наукова думка», 2013. 688 с. URL: <http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?Z21ID=&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=>

[10&S21FMT=eu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=frontyr](#)

2. Винарчук Т. В. Національний контекст концепції фронтиру в українській історіографії *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. 2013. Вип. 36. С. 211–217.

3. Криницька Н. І. Міфологія фронтиру в сучасній американській науковій фантастиці на прикладі літератури та кіномистецтва *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Філологія*. 2017. Вип. 76. С. 23–29.

4. Кропивко І. В. Українська і польська постмодерна проза (карнавал, фрагментація, фронтір). Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. 524 с.

5. Чорновол І. П. Компаративні фронтири: світовий і вітчизняний вимір. Київ: Критика, 2016. 376 с.

6. Turner F.J. The Significance of the Frontir in American History 1893. URL: <https://nationalhumanitiescenter.org/pds/gilded/empire/text1/turner.pdf>

Наукове видання

**Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції
МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА
В МУЛЬТИКУЛЬТУРНОМУ ДИСКУРСІ
(ДО 80-РІЧЧЯ ВАСИЛЯ ГОЛОБОРОДЬКА)**

За загальною редакцією:

Дмитренко В. І., доктор філологічних наук, професор

Крижановська О. О., доктор філологічних наук, доцент

Юган Н. Л., доктор філологічних наук, доцент

© ДЗ «Луганський національний університет і
мені Тараса Шевченка», 2025